

บันทึก

เรื่อง หรือปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ.๒๕๑๘
(การแต่งตั้งผู้รักษาการแทนตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานอธิการ รองหัวหน้า
สำนักงานอธิการ หัวหน้าคณะวิชา รองหัวหน้าคณะวิชา ฯลฯ ในกรณีที่
ตำแหน่งดังกล่าวว่างลงหรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ราชการได้)

กรมการฝึกหัดครูได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๓๐๓/๖๓๘๑ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๒๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมการฝึกหัดครูมีปัญหาข้อกฎหมาย เกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้รักษาการแทนตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานอธิการ รองหัวหน้าสำนักงานอธิการ หัวหน้าคณะวิชา รองหัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าภาควิชา และรองหัวหน้าภาควิชา กรณีที่ตำแหน่ง ดังกล่าวว่างลงหรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ กรมการฝึกหัดครูได้ตรวจสอบกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏว่า

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๑๕ ไม่ได้บัญญัติถึงการแต่งตั้งผู้รักษาการแทนสำหรับตำแหน่งดังกล่าวไว้ แต่อย่างใด

(๒) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ.๒๕๒๓ มาตรา ๕๗^๑ บัญญัติ เกี่ยวกับการรักษาการเฉพาะตำแหน่งข้าราชการครูเท่านั้น แต่ตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานอธิการ รองหัวหน้าสำนักงานอธิการ หัวหน้าคณะวิชา รองหัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าภาควิชา และรอง หัวหน้าภาควิชาไม่เป็นตำแหน่งข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๓๓

(๓) พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ.๒๕๑๘ มาตรา ๑๘^๒ ได้บัญญัติถึงการ รักษาการแทนเฉพาะตำแหน่งอธิการเท่านั้น ส่วนตำแหน่งอื่น มิได้บัญญัติไว้

กรมการฝึกหัดครูจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า

๑. ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งผู้รักษาการแทนตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานอธิการ

^๑มาตรา ๕๗ ถ้าตำแหน่งข้าราชการครูว่างลงหรือผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการครูไม่สามารถ ปฏิบัติหน้าที่ราชการได้เป็นครั้งคราว และเป็นกรณีที่มิได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๒ มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการครูที่เห็นสมควรรักษาการในตำแหน่งนั้น ชั่วคราวได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ตำแหน่งอธิการว่างลง หรืออธิการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รอง อธิการเป็นผู้รักษาการแทน ถ้ามีรองอธิการหลายคนให้รองอธิการที่อธิการมอบหมายเป็นผู้รักษาการแทน ถ้า อธิการไม่ได้มอบหมายให้รองอธิการที่มีอาวุโสเป็นผู้รักษาการแทน

ในกรณีที่ไม่มีรองอธิการ หรือรองอธิการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สภากำหนดให้กรรมการ สภาโดยตำแหน่งคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนอธิการ

รองหัวหน้าสำนักงานอธิการ หัวหน้าคณะวิชา รองหัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าภาควิชาและรองหัวหน้าภาควิชา กรณีที่ตำแหน่งดังกล่าวว่างลงหรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ราชการได้

๒. กรรมการฝึกหัดครูจะมีอำนาจในการพิจารณาแต่งตั้งผู้รักษาการแทนตำแหน่งดังกล่าวได้เพียงใด หรือไม่

๓. หากการดำเนินการตามข้อ ๑. และข้อ ๒. ไม่สามารถกระทำได้จะมีแนวทางในการแต่งตั้งผู้รักษาการแทนตำแหน่งดังกล่าวอย่างไร จึงจะถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (กรรมการฝึกหัดครูและสำนักงาน ก.ค.) แล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. สำหรับปัญหาประการแรก เห็นว่า พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ.๒๕๑๘ ได้วางหลักการบริหารวิทยาลัยครูโดยกำหนดให้สภาการฝึกหัดครู(สภา)เป็นองค์กรสูงสุดในทางบริหาร ฉะนั้น มาตรา ๑๓^๓ แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู ฯ จึงบัญญัติให้สภามีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของวิทยาลัยครู โดยมาตรา ๑๓ (๑)^๔ บัญญัติให้สภามีอำนาจระเบียบการบริหารภายในวิทยาลัยครูได้ ส่วนอธิการเป็นเพียงผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการบริหารงานของวิทยาลัยครูตามระเบียบและข้อบังคับดังกล่าวเท่านั้นตามนัยมาตรา ๑๖^๕ แห่ง

^๓มาตรา ๑๓ สภามีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของวิทยาลัยครู และมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) ออกข้อบังคับและวางระเบียบของวิทยาลัยครูตลอดจนกำหนดคุณสมบัติและพื้นความรู้ของผู้มีสิทธิเข้าศึกษาในวิทยาลัยครู และวางระเบียบการบริหารภายในวิทยาลัยครู

(๒) อนุมัติหลักสูตรต่าง ๆ

(๓) หาวิธีการอันจะยังการศึกษาอบรมและการวิจัยของวิทยาลัยครูให้เจริญยิ่งขึ้น

(๔) อนุมัติการให้ปริญญา อนุปริญญา แลประกาศนียบัตร

(๕) พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการศึกษา การฝึกหัดครู และปัญหาทางการศึกษาอื่น ๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการหารือ

(๖) พิจารณาการจัดตั้ง ยุบรวม และเลิก คณะวิชา และภาควิชา

(๗) พิจารณาการจัดตั้งวิทยาลัยครูและการยกฐานะสถาบันฝึกหัดครู

(๘) พิจารณาการแต่งตั้ง โยกย้าย และถอดถอน อธิการ รองอธิการหัวหน้าสำนักงานอธิการ รองหัวหน้าสำนักงานอธิการ หัวหน้าคณะวิชา รองหัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าภาควิชา รองหัวหน้าภาควิชา ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์

(๙) วางระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำและการพิจารณางบประมาณการเงินและทรัพย์สินของวิทยาลัยครู

(๑๐) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมให้คำแนะนำหรือดำเนินกิจการของวิทยาลัยครู

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓)

^๕มาตรา ๑๖ วิทยาลัยครูแต่ละแห่งให้มีอธิการคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการบริหารงานของวิทยาลัยครู และจะให้มรองอธิการคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่อธิการจะมอบหมาย

พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู ฯ และคณะกรรมการประจำวิทยาลัยครูก็มีเพียงอำนาจหน้าที่ในเรื่องเกี่ยวกับงานทางวิชาการ งานด้านงบประมาณและบัญชี หรืองานอื่นใดภายใต้การควบคุมของสภาเท่านั้นตามนัยมาตรา ๒๑^๖ แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู ฯ แต่องค์กรทั้งสองมิใช่องค์กรสูงสุดในทางบริหาร ดังนั้น ในกรณีที่ตำแหน่งบริหาร หรือตำแหน่งบริหารและให้การศึกษา (ซึ่งมิใช่ตำแหน่งข้าราชการครู^๗) ดังต่อไปนี้ว่างลงหรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ คือ ตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานอธิการ รองหัวหน้าสำนักงานอธิการ หัวหน้าคณะวิชา รองหัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าภาควิชา และรองหัวหน้าภาควิชา สภาในฐานะที่เป็นองค์กรสูงสุดในการบริหารวิทยาลัยครู มีอำนาจวางระเบียบตามมาตรา ๑๓ (๑) กำหนดการแต่งตั้งผู้รักษาการแทนและอำนาจหน้าที่ของผู้รักษาการแทนได้ หรือจะมีมติแต่งตั้งผู้รักษาการแทนเป็นคราว ๆ ไปโดยอาศัยอำนาจสูงสุดในการบริหารวิทยาลัยครู (อำนาจควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของวิทยาลัยครู) ตามมาตรา ๑๓ ก็ได้ แม้ว่าพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูฯ จะมีได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้โดยตรง ดังเช่นกรณีตำแหน่งอธิการว่างลง หรืออธิการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรา ๑๘^๘ ก็ตาม

๒. สำหรับปัญหาประการที่สอง เห็นว่า กรมการฝึกหัดครูมิใช่องค์กรที่มีอำนาจ

ฯลฯ	ฯลฯ
มาตรา ๒๑ คณะกรรมการประจำวิทยาลัยครูตามมาตรา ๑๙ มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้	
(๑) วางระเบียบของวิทยาลัยครูด้วยความเห็นชอบของสภา	
(๒) พิจารณากำหนดหลักสูตรและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อเสนอต่อสภา	
(๓) จัดการวัดผลการศึกษา	
(๔) รับปรึกษาและให้ความเห็นแก่อธิการ	
(๕) จัดทำงบประมาณประจำปีเสนอกรมการฝึกหัดครูโดยได้รับความเห็นชอบจากสภา	
(๖) จัดทำรายงานแสดงผลงานและการรับจ่ายเงินในรอบปี	
ก.ค.ยังมีได้กำหนดให้ตำแหน่งดังกล่าวเป็นตำแหน่งข้าราชการครูตามนัยมาตรา ๓๐ (ข)	
(๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ.๒๕๒๓ ที่บัญญัติว่า	
"มาตรา ๓๐ ตำแหน่งข้าราชการครูมีดังนี้	

ฯลฯ	ฯลฯ
(ข) ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้บริหารและให้การศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษาได้แก่ตำแหน่งดังต่อไปนี้	
(๑) ผู้ช่วยครูใหญ่	
(๒) ครูใหญ่	
(๓) ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่	
(๔) อาจารย์ใหญ่	
(๕) ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย	
(๖) ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย	
(๗) ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในหน่วยงานทางการศึกษาตามที่ ก.ค.กำหนดให้เป็นตำแหน่งข้าราชการครู	

ฯลฯ

๖โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

ฯลฯ

พิจารณาการแต่งตั้งผู้รักษาการแทนตำแหน่งดังกล่าวได้โดยตรง แม้ว่ามาตรา ๕วรรคสอง^๙ แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูจะบัญญัติให้วิทยาลัยครูเป็นส่วนราชการในกรมการฝึกหัดครูก็ตาม ทั้งนี้ เพราะพระราชบัญญัติดังกล่าวได้แยกระบบการบริหารภายในวิทยาลัยครูออกเป็นอิสระจากการบริหารราชการของกรมการฝึกหัดครู โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้มีสภาเป็นองค์กรสูงสุดในการบริหารวิทยาลัยครูตามนัยมาตรา ๑๓ ส่วนอธิบดีกรมการฝึกหัดครูเป็นเพียงอุปนายกสภา และกรมการฝึกหัดครูทำหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสภา ตามนัยมาตรา ๑๐^{๑๐} เท่านั้น

๓. สำหรับปัญหาประการที่สาม เมื่อได้วินิจฉัยปัญหาประการแรกแล้วว่าสภามีอำนาจระเบียบตามมาตรา ๑๓ (๑) กำหนดการแต่งตั้งผู้รักษาการแทนตำแหน่งดังกล่าวได้ หรือจะมีมติแต่งตั้งผู้รักษาการแทนโดยอาศัยอำนาจสูงสุดในการบริหารวิทยาลัยครู (อำนาจควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของวิทยาลัยครู) ตามนัยมาตรา ๑๓ ก็ได้ จึงไม่จำเป็นต้องตอบปัญหาข้อนี้

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการ ฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๒๗

“มาตรา ๕ ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา วิชาการและผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา ทำนุบำรุงวัฒนธรรมและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

วิทยาลัยครูเป็นส่วนราชการในกรมการฝึกหัดครู สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

“มาตรา ๑๐ ให้มีสภาการฝึกหัดครู ประกอบด้วย

(๑) นายกสภา ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยตำแหน่ง

(๒) อุปนายกสภา ได้แก่ อธิบดีกรมการฝึกหัดครู โดยตำแหน่ง

(๓) กรรมการสภาโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมสามัญศึกษา อธิบดีกรมอาชีวศึกษา อธิบดีกรมวิชาการ ผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ รองอธิบดีกรมการฝึกหัดครู ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากองการฝึกหัดครู

(๔) กรรมการสภา ซึ่งจะได้อีกตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งอธิการจำนวนไม่เกินหกคน

(๕) กรรมการสภา ซึ่งจะได้อีกตั้งจากคณาจารย์ประจำจำนวนไม่เกินหกคน

(๖) กรรมการสภาผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะได้อีกทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งจากบุคคลภายนอก โดยคำแนะนำของนายกสภา อุปนายกสภาและกรรมการสภาตาม (๓) (๔) และ (๕) มีจำนวนไม่เกินหกคน

ให้รองอธิบดีกรมการฝึกหัดครูฝ่ายวิชาการเป็นเลขานุการสภา และให้หัวหน้ากองการฝึกหัดครูเป็นผู้ช่วยเลขานุการสภา

ให้กรมการฝึกหัดครูทำหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสภา